

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 12.

V Ljubljani, v soboto 24. marca 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od 9—12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Hrvatsko - slovenska vzajemnost.

(Članek iz hrvatskih krogov.)

Ako bi primerjali zgodovino hrvatsko slovenskih teženj, dela in boja, današnjo situacijo in pa dejstva, ki govore na jedni in drugi strani za bodočnost, — ako bi primerjali to vse z delovanjem javnih činiteljev na Hrvatskem in v bratski Sloveniji, morali bi marsikaj opaziti, kar ne odgovarja — ako hočemo biti i v tem času odkritosrčni — potrebi situacije, še manj pa absolutni dolžnosti pravih, domoljubnih Slovencev in Hrvatov.

Poglejmo samo od strani položaj jednih in drugih, ali obojih skupaj; tu se nam kaže enostavna in jasna slika, in kdor še nadalje o nje napakah dvomi, ta je slep pri zdravih očeh.

Slovenec na jugozapadu, zapadu in severu žive narodi, ki po naravnem zakonu t. j. po svojem jeziku in odgoji ne morejo niti, ako bi hoteli, odgovarjati slovenskemu duhu in odgoji. Ti narodi so velike in kompaktne celote, ki so pa vrh tega še daleč od tega, da bi gojili za svoje sosede bratske nazore. Navdaja jih le želja, kako bi se razširili, in potemtakem tudi čisto naravno, kako bi pogoltnili svoje sosede. Za Slovence so ti sosedi Italijani in Nemci in deloma Madjari. Slovenci so prisiljeni, da se proti takim nasilnim in pohlepnim sosedom bore za svoj obstoj. Ako stvar dobro pogledamo, bomo lahko izpredvideli, da se vrši ta borba pod istimi pogoji, kakor borba z orožjem. Slabeji mora slednjič podleči, le s to razliko, da se v fizični borbi pobijajo človeška telesa, tukaj pa narodni duh in običaji, njegova individualnost in sloboda. Kaj je pač bolj naravno in razumno, nego to, če Slovenci v takih razmerah iščejo zaslombe, ako jo morejo kje dobiti? Kaj naj bode torej bolj pametno in bolj naravno, kakor da pogledujejo Slovenci na južno-vzhodno stran in podajajo roke istokrvnim bratom Hrvatom, da

dobe v njihovem združenju sredstev k svojemu kulturnemu in posvetnemu razvitku?

Hrvatska je že po svoji prirodni legi ustvarjena za to, da tvori svojo lastno državno celoto. V svoji zgodovinski prošlosti je tudi bila v resnici močna država. Sicer živi še danes kot kraljevina, dasiravno jo je stalo dovolj težkih in krvavih žrtev vso dolgo vrsto stoletij. Danes pa ona ni država, temveč je priklopljena državi ogerski. Toda v Avstro Ogerski se že bližajo časi pravični preosnovi. Med današnjimi gospodarji slabi hegmonska moč bolj in bolj. Spremenilo se bode marsikaj, ko se bodo sedaj podjarmljeni narodi odločno dvignili na noge ter pričeli odločilni boj za svoje pravice. Rekli smo, da je moč naših hegemonov oslabela. Kaj pa jo slabi? Samo jeden poskus naših severnih bratov Čehov. Podoben poskus na jugu, samo odločnejši in vstrajnejši, kakor je češki, bode zlomil z nepremagljivo silo poslednjo moč avstrijsko-ogerskih magnatov. Kdo naj pa prevzame ta poskus? Jugoslovani: Hrvati in Slovenci! Vsak zase ali zajedno? Zdrav razum nam pove, da tako, kakor se bode dalo jačje delovati. A to je vsekako zajedno.

Zdi se mi kakor da Hrvati in Slovenci še ne zavedajo popolnoma tega svojega poklica. Za to govori mnogo dejstev, a jedno prvih je po mojem mnenju to, da se prerediti shajamo in spoznavamo. Od časov Zrinsko frankopanske zarote je bilo treba gotovo celih dvesto let, da se je pojavil jeden Pavel Stooš in da so začutili Hrvati in Slovenci, da so jedno. Prešla so zopet desetletja, da smo ugledali zopet Slovence na hrv. narodni slavnosti stranke prava l. 1895. Ali tedaj še nismo imeli skupnega cilja. Še le trsatska skupščina stranke prava z gg. Kalanom in dr. Krekom razjasnila je hrvatsko-slovensko razmerje. Toda bodimo odkriti in vprašajmo se: ali se je med nami, Hrvati in Slovenci, pričela, recimo, vsaj v osnovi tista akcija, za katero so oni kot reprezentanti Jugoslovanov v Avstriji

poklicani? Na to vprašanje si moramo odgovoriti: Koliko smo storili, da se zblížamo? Koliko smo storili, da odstranimo ovire, ki nas po naši lastni krivdi razdvajajo? t. j. koliko smo storili, da si iz bližine upoznemo tudi notranjost in se slednjič prepričamo, da smo si jedni in da nas v resnici razdvaja le še začasna moč hegemonov? Grešilo se je z obeh stranij, ali, naj mi bode dovoljeno, da govorim odkrito: po mojem mnenju se med brati Slovenci ne goji nič tisti duh, ki bi jih moral navdajati za naš poklic. Navedem naj jeden sam slučaj. Koncem prošlega meseca je bilo končano zimsko zasedanje hrv. sabora. V tem zasedanju res ni bilo nobenih posebno važnih dogodkov. No, saj pri nas se ne sme niti čakati na kake izvanredne dogodke, da o sebi pišemo in razpravljamo. Navzlic temu pa so se razpravljala v tem zasedanju hrv. sabora vendar vprašanja precej velike važnosti; a koliko se je to zasedanje razpravljalo v slovenskem časopisju?*)

Hrvati so se po svojem naravnem in zgodovinskem pravu zavzeli za obnovljenje trdne hrvatske države. Ali naj še le razpravljamo, da mora biti ta smoter tudi smoter Slovencev? Ne, kajti skupna korist in istokrvnost vodi nas po naravnem zakonu i k skupnemu cilju — pod avstrijskim žezlom. Ako smo pa o tem na čistem, tedaj je pa treba, da ne ostanemo samo pri besedah, ampak da gremo tudi na delo. To delo mora biti v prvi vrsti pred očmi slovenskemu časopisju in drugim javnim činiteljem. Ti morajo biti na delu medsebojnega spoznavanja in zblíževanja. Med slovenskim in hrvatskim časopisjem bi morali nastati isti odnošaji, kakor so med časopisjem v

*) Dnevnik „Slovenec“ je poročal, kakor vselej, tako tudi o letošnjem zasedanju precej obširno, zlasti o vseh važnejših dogodkih v hrv. saboru. Pač pa noče „Narod“, kateremu je slovenska (posebej še hrvatsko-slovenska) vzajemnost deveta briga, skoro nič poročati o hrvatskih dogodkih. Op. uredn.

Odgovor na odgovor g. Ciperleta.

Gospod Ciperle mi odgovarja v 8. številki „Učiteljskega Tovariša“ na ocenico, katero sem o njegovi knjigi „Kranjska dežela“ s podpisom A. K. priobčil v lanskim „Izvestjih Muzejskega društva za Kranjsko“, št. 6. Zadovoljen je gosp. Ciperle, da sem v prvem delu svoje kritike jako pohvalno pisal o njegovi knjigi, vendar pravi, da je prisiljen odgovoriti mi na nekatere opazke, katere sem pristavil koncem svojega spisa. Ta Ciperletov odgovor obsega bolj opravičevanje napak in predločitev trditev v omenjeni knjigi, kot zavračanje moje kritike; le v zadnji točki pravi: „zavriniti pa moram trditev ocenjevalca“, a prav ta zavrnitev ni utemeljena.

V zgodovini razločujemo po pristnih virih trdno določene dogodke in pa domnevanja. Prav ne dela kdor zgodovinske hipoteze pripoveduje kot gotova dejstva, še manj pa prav dela, kdor te svoje napake noče priznati, ko ga je kdo na njo opozoril. Vestnega preiskovalca zgodovine prav nič ni sram, priznati, da je o tej ali oni hipotezi dobil drugačno sodbo, ker so mu prišli pozneje v roke novi viri, pa tudi, če se je po

drugih dal zavesti, da je kaj notorično napačnega trdil, sme brez sramu sam sebe korigirati. Ta posel bodo vsi slovenski zgodovinarji morali opravljati še dolgo časa, ker je naša zgodovina zelo nejasna in ker so vse starejše naše zgodovinske knjige polne bajk in napak. Tega napredka pa g. Ciperle noče poznati. Zato nekoliko odgovora na njegov odgovor.

Pisal sem jaz v kritiki: „Posnel je g. Ciperle razne izmišljotine starih zgodovinarjev, ki nimajo nikake temeljite podlage, in še celo fantazije pesnikov, ter podaje brez opomb to blago kot gotova zgodovinska dejstva. Tempeljnov, posvečenih raznim bogovom, je določil v deželi brez števila.“ — G. Ciperle se opira v odgovoru na Dimitza, češ da je tudi Dimitz v svoji „Geschichte Krains“ z imeni naštel več krajev, v kojih so se častila razna rimska božanstva, in da mu nikdo ni ugovarjal. — Nato odgovarjam g. Ciperletu, da zavoljo tega še ni pribito, če ima to ali ono hipotezo Dimitz in če ga še nihče ni zavrnil; že pride čas, ko bode prišel na rešeto tudi Dimitz, ki bi bil zaradi nekaterih presubjektivnih sodb to že davno zaslužil. Sicer je pa ravno v določevanju poganskih tempeljnov Dimitz veliko bolj skromen, kakor gosp.

Ciperle, kateri pripoveduje, kje so tempeljne bogovom zidali po Kranjskem ne le Rimljani, ampak tudi Slovenci. Tako n. pr. piše Ciperle (na str. 59): „Poganski Slovenci so sezidali (!) potem na (blejskem) otoku tempelj boginje Žive“. Ali ne opravičuje že samo ta stavek moje opazke o fantaziji pesnikov? Ako gosp. C. presaja ono, Prešernu dovoljeno lepo fantazijo brez opombe kot zgodovinsko dejstvo v knjigo, ki naj bi bila učna knjiga, pač zasluži, da kdo njega in ljudi opozori na zmoto.

Svojo trditev, da so bili znani prazgodovinski čolni v ljubljanskem muzeju tesani z bronastimi sekirami, opira g. Ciperle na neko izjavo Dežmanovo. — No, znabiti bi g. Dežman dandanes tudi nekoliko umaknil svoje bronaste sekire, ko bi še živel in slišal izjave odličnih učenjakov, ki se pri ogledovanju onih čolnov opazki o bronastih sekirah in da so jih „kolariji“ izdelali, le posmehujejo.

Dimitz res opisuje, kako so močno utrjeno mesto Metullum oblegali Rimljani, a opis tega boja se nekoliko razločuje od onega opisa, katerega nam podajata Trdina in Ciperle. Dimitz ne pravi, da so se žene, do zadnjega diha svobodne, same zažgale in da je Avgust l. 30. kr-

gornji Hrvatski in Dalmaciji: dogodke, ki se vrše na Hrvatskem, naj bi Slovenci smatrali za svoje.

Delo v tem smislu bode napravilo za nas isto orožje, pod katerim mora odjenjati moč naših hegemonov, in dokler se tega ne bomo zavedali, toliko časa bodo oni brez strahu rušili temelje naše slobode. S. Petrov.

Izvirni dopisi.

Izpod Rečice, 20. marca. Zadrečani se tako postavljajo, da nam Savinčanom kar sapo zapira. Saj se tudi lahko, ker so te večje glave tam za Dretjo. Rečičani celò svojega župana nimamo, take sirote smo. Zato se pa tudi pri nas tako godi! Ko bi naši pošteni predniki vstali in to slišali in videli, bi se kar — z nogo križali. In kako da se ne bi! Nekdaj se je to storilo, kar so možje sklenili, zdaj pa to obvelja, kar kaka baba izraglja. Ali ni bilo pri zadnjem shodu „Kmetijskega društva“ takó? Ne bi bil rad v koži tistega, komur nekatere Rečičanke so kar kremplje kazale, da bi se lahko reklo Tebi, dragi prijatelj:

»Rečiške ženske, vam stojijo
Nohti kakor kljun od vran,
Če se tisti v te spustijo,
Boš ko sveti Sebastijan.«

Kajpada „Slov. Narod“, kateri je kakor petelin, če najde kako zrno na gnojišču, že kodače, da ga sliši vsa perjad, je tudi o tem zakokodakal. Toda pri tem je tako resnično in pravično vse opisal, da je dokazal, da kdor pri njem išče resnice, je toliko najde, kakor pri žabi — dlake „Slov. Narod“ so nečke, v katerih se meša testo za liberalni kruh spridenih študentov in eksteologov, „kum plesniva praprot poštopando“. Pa boljše še pravi nemški pesnik: „Da sie im Koth sich fanden, verstanden sie sich gleich“. No, je že tako, bi djali naš Janez, navada je pri ljudeh, da znajo bolje opravljati kakor pa popravljati, in brže vidijo v drugih očeh pezdri, kakor pa v svojih bruno. Mi vemo, da si je nekdanji Mozirčanov kaplan ponašal s tem, česar se ovca sramuje, in da je zaslovel na — kozlih — toda njega ni živa duša liberalna grajala, kedar ni izpolnjeval svojih duhovskih dolžnostij, ker so mu že takrat poganjali liberalni rožički. In druge? Lepo se pesniško to podá: „Wer solchen Vorwurf ohne Grenzen wagte seinen Lesern zu credenzen, verletz das ganze Publikum und hält es für doch gar zu dumm.“ To je publikum „Ljubljanskega Zvona“. Pa še nekaj. „Iz Ljubnega v Savinski dolini“ bi neki bil dopis! To pa kar odločno zanikamo, da bi se bil tu pisal, ker k večjemu še dobite pri Sv. Frančišku kakkega kalina, ki je šel na „Narodove“ limanice, višje gori, pa ne več, gimpeljni, ki po „Narodu“ pojo, se pri nas dobé le v Mozirju, Rečici, pri Sv. Frančišku, Gornjem

Gradu in nekaj ekstra-gimpelčkov okoli Šmartina in Nazareta. Pa tudi one zapeljanske lahko vprašam: Ali so Vam kure možgane izključevale, da ljudem verujete, ki tako perfidno lažejo v „Slov. Narodu“?

Politiški pregled.

Spravne konference. Pri sedanjih spravnih konferencah za Češko na Dunaju se Nemci obnašajo treznejše, nego pri prvih. To dela strah, da bi Čehi obstruirali železniške predloge. Združili so se delegati v tem, da naj jezikovno namešane občine uloge, ki niso pisane v jeziku občine, odpošljejo deželnemu odboru, ki jim jih predstavi. Ministerski predsednik Körber se je izjavil, da v principu nima ničesar proti upeljavi notranjega češkega uradnega jezika. Izvolil se je pododsek, ki bode to vprašanje premotrival. Ta pododsek bode zboroval v Pragi tudi mej zasedanjem dež. zbora. Čehi rešitev vprašanja o upeljavi notranjega uradnega jezika odločno zahtevajo. V slučaju, da se jim ne ugoti, bodo onemogočili delo drž. zbora.

Deželni zbori so sklicani večinoma na 26. t. m. Niževavstrijski je sklican na 27. marca, goriški pa na 2. aprila. Tržaški in isterski dež. zbor nista sklicana.

Slovenci v delegacijah imamo torej samo jednega zastopnika. Primorskim, štajarskim in koroškim Slovincem niso hoteli naši nasprotniki privoščiti nobenega zastopnika. Za Kranjsko je, kakor smo že poročali, izvoljen posl. Vencajz, namestnik Krek. Za Štajarsko sta delegata Mosdorfer in grof Stürgkh in za namestnika Pommer. Za Koroško sta izvoljena Lemiš in za namestnika Hinterhuber, za Goriško Lenassi in Verzeznussi za namestnika, za Trst Mauroner in za Istro Gambini. Še bolj nego Slovenci, pa je z izidom volitev v delegacijo nezadovoljen poslanec Wolf, ki je pričakoval, da ga pošljejo rotat v delegacijo koroški nacionalci, a je mož delal račun brez poslanca Lemiša, ki se ni pustil odstraniti radi Wolfa raz delegacijskega sedeža.

Domače novice.

Javno predavanje. Prihodnji četrtek bode predaval g. Evgen Lampe ob pol 8. uri v veliki dvorani „Kat. Doma“ o Židih. Predavatelj je zbral za to predavanje velezanime črtice. K obilni udeležbi vabi odbor „Slov. kršč.-soc. zveze.“

Dr. Tavčar contra Senekovič. „Slovenski Narod“ je v soboto hujskal dijake o. kr. višje gimnazije v Ljubljani, da naj se nikar ne udeležujejo duhovnih vaj, ampak naj rajši gredo na sprehod, namesto da bi poslušali „dolgočasne pridige, ki nimajo družega namena, kakor premotiti njihov zdravi razum“. Ravnatelj Sene-

kovič, ki je po dogovoru s katehetoma Zupanom in Svetino uvedel duhovne vaje z dovoljenjem ministerstva, je čutil, da je ta „Narodova“ notica atentat na njegov razum, ki je vender toliko zdrav, kolikor dijaški. Bil je razžaljen in je sklenil vsled te žalivne notice izvajati posledice ter izstopiti iz kluba občinskih odbornikov, v katerem sedi dr. Tavčar. — Ako smo slabo poučeni, prosimo popravka.

Ljubljanski župan in mestne vožnje. Ljubljanski obrtniki so v ponedeljek prišli v velikem številu na shod, katerega je sklicalo „Konzervativno obrtno društvo“. Tu so obrtniki vseh strank soglasno vsprejeli resolucijo, s katero se obsoja obrtnikom često nasprotno nastopanje ljubljanskega obč. sveta, obsojajo se neproduktivne zgradbe, kakor „Mestni Dom“, in se protestira proti razmeram, ki so se pokazale pri oddaji mestnih voženj, pri katerih se je tako postopalo, da koristijo dvema obč. svetnikoma. Kakor znano, sta Elija Predovič in Bolčev Pepe za tisoče podražila mestne vožnje. Da mestne vožnje dražita obč. svetnika, bi moral obsoditi v prvi vrsti župan in taka dva gospodarja z obč. premoženjem primerno poučiti, naj kot obč. svetnika opustita dobičkarije pri mestu. A ljubljanski župan je mož, ki čuti, da je ob enem župan in agent in kot tak si oddaje mestnih voženj ni upal pokarati, ko se je zaletaval v resolucijo obrtnikov. To je značilno za Ivana Hribarja! Pokazal je, da spada v družbo Bolčevega Pepeta in Elije Predoviča. Poslednja dva monopolizirata mestne vožnje, ljubljanski župan pa skrbi, da zginjajo iznad vrat ljubljanskih hiš sledovi županovanja Grassellijevega, tablice „Dunav“, in se prikazujejo znamenja Hribarjevega županstva, tablice „Slavije“. Prosit, čedna družba!

Trgovskim uslužbencem po hrbtu je dal občinski svet ljubljanski. Ustanovil je na višji deklinški šoli trgovinski tečaj za dekleta. Udeležuje se ga lahko vsako dekle, ki naredi skušnjo iz računstva, ki, kakor je rekel obč. svetnik Senekovič, nikakor ne bode stroga. Trgovski uslužbenci že sedaj niso dobro plačani in da je obč. svet skrbel za razširjenje ženske konkurence, pritiskal je na plače moškim uslužbencem. Ko bodo polne trgovske pisarne cenejših ženskih močij razširjale se bodo te še po drugih trg. strokah. To pač ni socialno. Klic socialcev je: Plačajte pošteno možko delo in mnogo ženstva bode preskrbljenega! Naj bi obč. svet raje storil korake za ustanovitev trgovske šole za moški trgovski naraščaj, katerega nam sedaj mnogo ponemči Mahrova trgovska šola, in naj bi pocukal svoje narodno-napredne pristaše trgovce, da se trgovskim ulužbencem dá nedeljski počitek!

Iz barja korupcije. Grd je „Slovenski Narod“, toda še veliko bolj nesramen je „Rodoljub“ — list za preprosto ljudstvo — kateremu je s polnim imenom podpisan kot odgo-

vavel iz dveh ran. Dimitz je gotovo vedel, da je Oktavijan ime Avgust dobil še le tri leta pozneje, na kar g. Ciperle ni pazil. Potem pa tudi še nikakor ni dognano, da je Metullum stal pri Ložu. Da je pa gosp. Trdina „bajkovec“, je menda dovolj jasno dokazal dr. Kos v zadnjem sešitku „Izvestij“.

Istina je, da so bili zgodovinarji nekdanj mnenja, da je stara škofija emonska bila na Kranjskem. Tudi jaz sem pred 16. leti, ko sem pisal zgodovino „Sorske fare“, še verjel dotičnim Dolničarjevim izvajanjem. Danes se mi to ne zdi posebno verjetno in tudi g. Ciperle utegne čez 16 let priti do prepričanja, da je bila ona emonska škofija le v Istri.

Glede bivanja sv. Mohora (in Fortunata) na Kranjskem se pa moja opomba dovolj razločuje od Ciperletove, tako da Ciperle nima prave, sklicevati se na me, in zopet nekaj trditi z vso določnostjo, kar ni. Jaz sem namreč pisal v omenjeni knjigi, da je luč sv. vere po sv. Hermagori zelo zgodaj prisijala tudi v naše kraje. Ciperle pa piše: „Že v rimski dobi se je širilo krščanstvo po Kranjskem. Oznanjevala sta je že v prvem stoletju po Kristusu sv. Mohor in Felicijan“. Kdo ne čuti razločka med obema dikcijama? Jaz sem namreč pisal: „po sv. Hermagori“ in dostavil svojim besedam „pripoveduje se“,

Ciperle pa o tem osebnem oznanovanju nič ne dvomi. Če sem Ciperletovemu Felicijanu, katerega jaz nimam, dostavil klicaj, je bil ta klicaj na njegov „lapsus calami“ pač opravičen.

Omenjal sem v kritiki kot dvomno, da bi bili prvi mejni grofi stanovali v Goričah. Tu se pa g. Ciperle postavi na konja, a ne prav srečno. Dokazati mi hoče, da so res prvi mejni grofi nedvomno stanovali v Goričah, in piše: „Naj povem tedaj, kaj me je dovelo do te trditve. Znano je, da je bil stari grad v Goričah prvotna last koroških vojvod in da se prišteva tudi najstarejšim in najmogočnejim v deželi. Kaj čuda tedaj, da sem sklepal, da so nastanili koroški vojvode, kojim je pripadala takrat tudi kranjska dežela, svoje mejne grofe v najmogočnejšem gradu, ki je bil morda takrat še celo edin grad v deželi.“ — Tu imamo za dokaz kup novih hipotez. Istina je, da se po veljavnih virih ne more dokazati, niti da so stanovali, niti da niso stanovali v Goričah kranjski mejni grofje. Najmanj nam je prvo dokazal g. Ciperle, pač pa nam je predstavil v svojem dokazu nekoliko svežih zgodovinskih neverjetnostij. Kaj li hoče s tem reči: prvotna last koroških vojvod? Zaubiti je hotel reči: prvotno, kar pa tudi ni dokazano in iz listin znano. Dalje ne vemo, če so koroški vojvode na Kranjskem sploh „nastanili“

kakšnega mejnega grofa. Po listinah nam je na Kranjskem znan prvi samostojni mejni grof z imenom Eberhard iz l. 1040, kje je stanoval, ne vemo. Presmela je Ciperletova trditev, da so bile Goriče morda še celo edin(i) grad v deželi. Trditev, da so mejni grofje stolovali najprvo na Goričah, ima tedaj tako slabo zgodovinsko oporo, da je in ostane šibka hipoteza, dokler ne dobimo dokazov.

Nadalje C. opore išče letnici, omenjeni v knjigi, kdaj je Kranjsko postalo vojvodstvo. V svojem odgovoru navaja iz Valvasorja letnico 1231, iz Erbenja pa letnico 1245. — A postalo je Kranjsko vojvodstvo še le pod Rudolfom IV. l. 1364., kar se dobi v vseh dobrih novejših knjigah. Mnogo listin pa imamo še iz 15. stoletja, v katerih se Kranjsko imenuje kneževina, ne vojvodstvo, a pomen je menda isti.

Na mojo opazko, da se cerkev sv. Petra v Ljubljani ni zidala l. 1700, ampak 28 let pozneje, g. C. pravi: „Odločil sem se za leto 1700, ker sem po največ spisih to letnico našel.“ No, da se je g. C. „odločil“ vsled napačnih podatkov po knjigah, ni čudno, pač pa je čudno, da gosp. Ciperletu ni všeč, ker sem mu omenil, ko imam v rokah več dokazov, da ima g. Vrhovec pravo letnico, in čudim se, da hoče še vedno g. C. nekako opravičevati svojo letnico, ki nikakor ni prava.

vorni urednik dr. Ivan Tavčar. Da se je liberalcem posrečilo, pahniti naše ljudstvo že globoko v barje korupcije, je dokaz to, da je ta podli list splah mogoč na slovenski zemlji. V številki 6. na primer ne najdeš drugega, kot hvalo luteranstva in zabavljice na katoliško vero in duhovne. V članku dr. Slanc slavo prepeva — in to traja že celo leto! — luteranskim plemenitašem 16 stoletja. Zgodovine naše ta doktor ne pozna, ali pa iz gole hudobije dela ž njo kakor svinja z mehkom, da na zadnje dobi nekak nestvor, ki se prilega njegovim nečednim namenom. V marsikakem stavku kar mrgoli zgodovinskih lažij in zasukavanja resnice. To je vzgoja ljudstva! Dr. Tavčar pa na debelo pripoveduje, kar si niti v „Narodu“ ni upal, iz neke tajne obravnave — „velike svinjarije“. V istem listu se norčuje neki Šentlamberčan iz škofovega pastirskega lista in se bahá, da se je v Šentlambertu v teku 14. dnij naročilo 30 liberalnih časopisov več, zato ker jih je škof prepovedal. Kaj ne, da je to katoliško! Ako je res da so liberalni listi v Šentlambertu tako razširjeni, ima ondodni župnik prav, če ljudi s prižnice svari pred temi nevarnimi listi, kajti ravno vsled teh listov „vera v Šentlambertu res vidno peša“. Tudi č. g. Berce bi prav storil, ako bi šel pogledat ona „zgubljena jagnjeta“, da bi se prepričal, če niso le — zgubljeni kozli.

Glas iz občinstva. Piše se nam: Bolčev Pepe torej še vedno nima „žleifov“ pri svojih vozech. Pa dovoljuje si lahko še druge „špase“ brez vse kazni. Učiti sme pred svojo hišo konje hoditi, in sicer se mu te „vaje“ dovoljujejo kar na cesti, da tako ovira promet in so ljudje vsled znane iskrenosti njegovih konj v smrtni nevarnosti. Kadar ga opozori na to policaj, ga zapodi nazaj na rotovž. Ker Bolčev Pepe sme vse, bode torej že res, da je poleg Zanka on gospodar na ljubljanskem rotovžu.

„Ta suha.“ Dve napredno nerodni „cifri“ z dežele sta prišli v Ljubljano k frančiškankom k spovedi. Vest sta imeli otovorjeno kakor čiški osel vamp. Slabotni sta bili in suhi kakor huda južina, kajti od novega leta sem sta uživali le „Slovenski Narod“. Ta post sta si naložili za svoje „ta kosmate“. Usmiljenja pa le nista našli. Šli sta k frančiškankom, a obe dobili „ta suho“, ker vzlic vsemu pritisku nista hoteli obljubiti, da opustita „Slov. Narod“. Frančiškan se je trudil, kar je bilo mogoče, da jih pregovori, pa vse je bilo zaman. Naposled je mož začel „glihati“, češ, naj „gospe“ obljubita, da vsaj za čas posta opustita „Narod“. Pa tudi ta poskus se ni obnesel. Obe „gospe“ sta odšli raje brez odveze, nego da bi se vdali. Kakor resnična je ta prigodba, katero pripoveduje „Narod“ sam, tako

V zadnjem odstavku odgovora nam pa g. C. vnovič nekaj napačnega zatrjuje, namreč da je bila lutrova vera l. 1598. v Ljubljani zatrtá popolnoma. Tega jaz nisem še nikjer čital in tudi Dimitz, na katerega se g. Ciperle sicer rad sklicuje, ima v svoji zgodovini dovolj dokazov, da to ni resnica. V Dimitzu se namreč našteva, kakó se je zastopnik ljubljanskega mesta še leto kasneje v deželnem zboru potegoval za luteranstvo, da so l. 1599. ljubljanski luterani še le napravili svoje novo pokopališče, da so to leto luteranski učitelji z veliko množico svojih učencev in luteranskih ljubljancev, javno pojoč „pohujšljive luteranske pesmi“, spremljali umrle na pokopališče, da so l. 1599. luteranski učitelji ostali v Ljubljani kot meščani, „sejali svoje strupene nauke, imeli šolo in delali propagando“, da je l. 1603. nadvojvoda svaril „trdovratne“ ljubljance s posebnim dekretom na župana sodnika in svetovalstvo in da so bili še l. 1609. vsi prisledniki deželnega sodišča v Ljubljani luteranske vere. Prav nič bi ne bilo škode, ako bi bila Lutrova vera v Ljubljani zatrtá že l. 1598., a resnica ni, da je bila tačas že popolnoma zatrtá.

Tak jest! Ljub mi je g. C. kot sodelavec na zgodovinskem polju, še ljubša pa resnica; zato jasno povem: „Kranjski deželi“ treba pile, preden se bode knjiga rabila v šolah, in naj se g. Ciperle še toliko ustavlja. **A. Koblar.**

resničen in pikanten je te prigodbe konec, o katerem se govori po Ljubljani. „Gospe“ sta se jeze jokali, ko sta šli po frančiškanskih stopnicah doli s „ta suho“. „Kaj hočeva narediti?“ vpraša gospa Ušprna. „Kar v Majstu se peljiva k dr. Slancu“, odgovori gospa Cmokavza, „on ima več v glavi kot ljubljanski pastor v peti in večjo oblast kot vsi tle „fehtači“. „Ali pa pojdiva k Malovrhu“, pravi gospa Ušperna, „ta je še nad Slancem, ker ga včasih dene v koš.“ Kmalu sta klečali pred vice-urednikom „Slov. Naroda“ in milo ga prosili, da naj jih odveže, ker se gotovo spominja iz Celja, kako je hudo, če je človek „zavezan“. Malovrh jima je dal vesoljno odvezo in jih „potroštal“, da bo enako odvezo pri njem dobil tudi stari grešnik oče Tavčar, ki že ni bil pri spovedi, odkar se je zadnjič najedel v farovžu na Golem. Za pokoro jima je pa naložil, da naj frančiškane čez prag vržeta, kadar bodo hodili po liberalnih hišah, in dostavil: „kajti tam imamo oblast samo mi, ki smo vaši častiti očetje“. Tako se je zvršila v Ljubljani prva liberalna spoved. Liberalci so veseli, da ga imajo, in se nič norca ne delajo, Malovrh je pa tudi vesel, da jih ima, ker sme z babjimi grehi polniti lačne „Narodove“ predale.

„Slovenka“ v drugi številki nič ne obžaluje, da je v prvi številki blatila žensko čast in razdirala zakrament, katerega je Kristus postavil proti „svobodni ljubezni“. Urednica se zagovarja, a je na krivi poti, ko trdi, da sme v javnost članek, če je nekaj točk v članku takih, da jih mora podpisati vsakdo brez ozira na politično mišljenje. Ali bivša usmiljenica ne ve, da se pri zakramentih nič ne vpraša za politično mišljenje, ali nič več ne čuti, da se s članki, ki nasprotujejo Kristovemu uku, pohujšujejo ljudje sploh, najlože pa ženske? Ko je dalje posodila prof. Ilešiču predpasnik, da bi v „Slovenki“ članek branil, je slabo zadela, kajti ta profesor se na verska vprašanja razume kakor zajec na boben, ženski pa odreka celo čut za domovino, češ da v ženski duši prevladuje le osebnost. Lepa bramba!

Slovensko gledališče. Danes ima benefico osobje slovenske drame. Igrali bodo „Čarovnica pri jezeru“. Ker je letos osobje slovenske drame imelo izreden napor in vedno častno rešilo svojo nalogo, naj bi občinstvo se zahvalilo za mnogo užitka preteklega sezone z mnogobrojnim obiskom.

„Treznež“ jo je skupil! V 9. številki „Učit. Tovariša“ vprašuje neki radovedni „Treznež“ o „Jungovcih“, novi struji učiteljev, „takó: Zakaj morajo „mladi“ imeti sploh svojo posebno organizacijo, zakaj morajo vsi biti člani dunajskega društva „Die Jungen“? — „Treznež“ jo je skupil ter je dobil za odgovor razlog, ki drži. Manj trezni urednik „Učit. Tovariša“ mu je namreč rekel v opombi: „Bodimo trezni, kolikor je prav, a ne bodimo starokopitneži in mračnjaki!“

Iz Tržiča. Lastništvo šentanskega rudokopa je, kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, odslovilo znanega zagrizenega prusaka Simona Rieger. Vzrok, zaradi katerega so ga odslovili, gotovo ni ta, da je bil strasten nemško-nacionalni agitator, ki je mnogo nepotrebnega prepira provzročil med Tržičani, tudi ne ta, da je skoro vso šentansko dolino spravil v tuje roke — v posest tržiške predilnice. Ljudje so zelo veseli, da se ga znebó in pripoveduje se, da bodo na dan njegovega odhoda pokali s topiči. — Čuti je pa, da ga bo tržiška predilnica vzela v službo, česar se vsi domačini boje, dobro ve doč, da bo povsodi vtikal svoj dolgi nos, kjer ga ne bode treba. Nekaj veselega, g. urednik, Vam moram pa vendar sporočiti. Po dolgem času sta dobila šentanska občina in ona v Lomu slovenski pečat. Iz tega pač vidite, da tudi v narodnem oziru počasi napredujemo.

Ljubljanski brivci bodo s 1. aprilom t. l. zvišali cene svojega obrta. — Ustanovili bodo tudi združeno skladišče in prenočišče za potujoče pomočnike.

Umrli so: V škofjeloškem samostanu vikarij očetov kapucinov P. Jakob Jeršin, rojen l. 1871. v Št. Jurju pri Šmarju. — Na Črnučah je umrl župan Wilfan. — V Kamniku je umrl

meščan Fr. Praschniker, v Tolminu pa bivši notar in vnet rodoljub dr. Ivan vitez Premerstein. Dopolnil je skoro 90 let.

Slovenske prošnje mečejo pod klop ptujski mestni očetje. Ljubljanski občinski zastop pa ponižno vsprejema celo nemške dopise vlade.

Apologetični govori V govoru dne 15. marca je razpravljal g. dr. Lampe kako se velika in žalostna podrtija, neverno srce, more popraviti, to se pravi, da človek pride od nevere zopet do vere. Le hoteti je treba. Najprej je treba zadržke iz srca odpraviti; ako bo srce v redu, bo človek kmalu veren. Kako potem pride človek do vere? Najprej mu treba trdnega prepričanja o temeljnih resnicah sv. vere. Te so: da je Bog, da ima človek od telesa različno in neumrjočo dušo. Govornik je prešel potem na dokazovanje teh resnic. Človeški rod se je moral enkrat začeti, kje ima pa svoj izvor? Eni pravijo, da v opici; toda pameten človek tega ne verjame, ker tega še nihče ni dokazal. Človek prihaja od vrhovnega bitja. Tako bitje mora biti Bog. Človek ima od telesa različno dušo, ker misli in si ohranja misli v spominu, sklepa itd. Seveda anatom ne more z nožem najti v telesu duše. Človeška duša mora biti neumrjoča, ker je ona neka sila, in nobena sila se ne izgubi v nič. Da bi bila duša umrjoča, to si želi tisti, ki bi rad ušel ostremu sodniku svojih del, in ki želi, da bi po smrti zadela ista osoda pravičnega človeka in hudodelca. One poglobitve resnice so temeljni nauki vsake pozitivne vere. Ker je več ver, obljubil je govornik razpravljati otem, ktera vera ni prava, kar je storil dne 22. t. m.

Spravna pogajanja za Istro so se vršila te dni v Trstu mej slovenskimi in laškimi zastopniki. Naši delegati so predložili Lahom svoje zahteve, katere so laški delegati vsprejeli na znanje ter izjavili, da bodo po dogovoru v svojem klubu nanje pismeno odgovorili.

Volitev v Istri. V torek se je vršila dopolnilna deželnozborna volitev za mestno skupino Buzet, Milje, Izola. Italijanski kandidat dr. Depangher je dobil 135 glasov. Slovani niso postavili oficijelnega kandidata, a je vendar dobil hrvatski rodoljub Fran Flego 60 glasov.

„Slovenska Matica“ ima CXX. odborovo sejo v sredo dne 28. sušca l. 1900. ob petih popoldne v društveni pisarni.

Občinske volitve v Trstu. Slovenci so postavili za okolico do sedaj te-le kandidate: J. Dolenc, Ivan Goriup, dr. Gregorin. Za ostale tri okraje se postavijo kandidatje na jutrišnjih shodih političnega društva „Edinost“. Lah bi pridobili znanega renegata rojanskega župnika Jurizzo, da ga postavijo proti slovenskemu kandidatu.

Ljubljanske novice. G. dr. V. Krisper je izstopil iz ljubljanskega občinskega sveta. — Prusi pridejo v Ljubljano 28. aprila. Filharmonični orkester iz Berolina priredi tedaj v „Tonhalle“ koncert. — V mestni klavnici se je pobilo lani 27.648 glav živine. Ondotnima živinozdravnikom se bodeta plači zvišali. — Novi mesarski most bode baje iz železa ter bode veljal 102.000 gl. Čakali pa bodedo nanj še dolgo. — Tujih delavcev je prišlo v Ljubljano doslej 150. — Dež. predsednik baron Hein se je povrnil iz Opatije v Ljubljano. — V Zvezdi se je v torek nezavestna zgrudila Marija Ažman iz Železnikov.

O prihodnjih obč. volitvah v Ljubljani. Letos odstopijo obč. svetniki v III. razredu: Škrjanec in Žitnik, Fr. Hribar je „odstopil“ že mej letom, v II. razr.: Fr. Pavlin in Plantan, v I. razr.: Ivan Gogola, dr. Stare, Iv. Velkavrh in Žužek, voliti bode treba tudi jednega odbornika namestu dr. Krisperja. Volitve se bodo vršile v „Mestnem Domu“ in sicer III. razred 23. aprila, za II. razred 25. aprila in I. razred 27. aprila. Pri III. razredu, za katerega se bode volilo v dveh prostorih, ker je v tem razredu nad 2000 volilcev, bodeta načelnika komisiji dr. Hudnik in dr. Majaron, v II. raz. Šubic in za I. razred dr. Tavčar.

Drobne novice. Slovenski trgovci v Ameriki snujejo „Katol. trgovsko podporno in zabavno društvo Friderik Baraga“, katerega namen bode, širiti slovenski trgovski naraščaj v Ame-

riki. — V Arnfeldu na Štajarskem so potegnili v zapor župana Eckriederja in njegovega tajnika Tarbla. Imela sta dolge prste pri občinskem premoženju. — Kočevskim županom je bil zopet izvoljen Alojz Loy. — Poročali smo, da so iz novomeškega preiskovalnega zapora izpustili posestnika Frančiča iz Rateč, ki je bil na sumu, da je po noči v postelji ustrelil svojo ženo. Sedaj so ga zopet potegnili v zapor, ker je v preiskovalnem zaporu baje trem kaznjencem pripoznal dejanje. — C. kr. okrajni šolski svet logaški je odpravil tajno kvalifikacijo. — Bogata ubožica je umrla v Trstu. 83 let stara Ana Čamelli je živela od beračenja. Po njeni smrti so dobili v nje stanovanju 50.000 K. — V Ptuj so v nedeljo hoteli zborovati nemški obrtniki iz Gradca. Slovenski delavci so jih zapodili.

Slučaji, ki niso slučaji. Na podlagi § 19. tiskovnega zakona, prosi podpisani, da se priobči sledeči popravek v „Sl. Listu“ na istem mestu, kjer je bil članek iz Hotedršice: „Slučaji, ki niso slučaji“. Ni res, da bi jaz podpisani, kateri me razžaljivo imenuje zeleno trgovsko grižo, kedaj poprej pošiljal dopise zoper duhovne v „Slov. Narod“. Ni res, da je bil moj dopis iz Hotedršice dne 18. febr. v 41. št. „Sl. Naroda“ grd, laži poln dopis. Res pa je, da je bil popolnoma resničen in stvaren. Ni res, da bi jaz in moj brat v Tičevi gostilni dvigala roke zoper „farje“. Mene še doma ni bilo, bil sem v Logatcu, in tudi ni res, da je malo manjkalo da je nisva skupila, ampak res je da, v gostilni pri Tiču na mene in mojega brata ni bilo niti najmanjšega protenja. Res pa je bilo, da so pretile nekatere ženske, katere pa stvari še razumele niso, in to le od daleč. Tudi ni res, da bi moj brat mene branil, in si drugi dan zdrobil roko. Res pa je, da mene ni bilo treba braniti, ker nisem bil v nikaki nevarnosti, res je tudi, da si je moj brat roko slučajno izvil, nikakor pa ne zdrobil. In tudi je res, da so možje k meni prišli in me prosili, da naj ustavim dopisovanje v „Slovenski Narod“. Josip Brus. — Dostavek uredništva: Ta popravek sicer ni stvaren, in zato ga nismo bili dolžni priobčiti, a mladiču, ki mu ni dišalo mizarstvo delo, naj ustrezemo, da svet zve, da zdaj nekaj dela; z zadnjim dopisom je namreč iz gole hvaležnosti za prejete dobrote brusil svojega župnika. Prejšnjih dopisov v „Narod“ pa gotovo ni pošiljal Jos. Brus, ampak zelena trgovska griža. Če pa Brus ne bode ubogal, kar so ga ljudje prosili, naj gledata on in Tič na posledice.

Ustrelil je v dvoboju v Gradcu iurist Ernest Teinitzer svojega prijatelja medic. Henrika Fuchsa, katerega je krogla zadela v glavo. Dvobojevala sta se radi nekega gostilniškega prepira.

Krasne razglednice je zopet izdala „Kato-liška tiskarna“. Sosebno dobro bodo došle razglednice „velikonočni pozdrav“, ki kažejo smrt zmagojučega Kristusa. — Razglednice se dobe pri g. A. Turku, knjigovezu na Dunajski cesti. V isti založbi se dobé tudi nove razglednice „Pozdrav z Rožnika“ in razglednice z lepo sliko sv. družine.

„Der Süden“ bode pričel izhajati vsako soboto.

Afera Frischauf. Kako je dr. Frischauf obležal nemškim graškim dijakom v želodcu, ker ljubi slovenske planine in pomaga „Slov. planinskemu društvu“ pri delu, kazali so ti zopet danes, teden. Prišli so pred njegovo stanovanje zvonit s kravjimi zvonci. Predstavljali so krave po planinah. Ministerstvo je tem kričačem storilo uslugo in prof. Frischauf ni več imenovalo članom izpraševalne komisije za učiteljsko sposobnost na gimnazijah in realkah, nego je na njegovo mesto potisnilo vseučiliškega profesorja dr. Peithner pl. Lichtenfelsa.

O samomoru okrajnega komisarja v Kranju se čuje še to-le: Komisarju Avgustu pl. Fladungu se je mešalo baje že cel teden. Govori se, da je hotel 9. t. m. ustreliti kranjskega okrajnega glavarja Gstettenhoferja, ki ga je opozoril na neke nedostatke. To se mu pa ni posrečilo in pomeril je že takrat nase, a revolver se ni sprožil. Glavar je naznanil Fladunga na pristojnem mestu. Bilo je v petek že vse pripravljeno, da se Fladungov napad preišče ter se

ga eventualno prepeljejo v blaznico. Ta posel je prevzel tajnik dež. predsedstva Haas, a Fladung si je sam končal življenje.

Kontrolni shodi so ob nedeljah in praznikih odpravljeni. S to odredbo se je ustreglo že opetovano izraženim željam.

Hrvatsko-slovenska slavnost bode v Varaždinu 3. in 4. junija. Tedaj bode ondi praznovalo 25letnico varaždinsko-hrvatsko-pevsko društvo „Vila“. Sešla se bodo ob tej priliki v Varaždinu hrvatska pevka društva, pa tudi slovenska pevka društva bodo povabljeni k bratskemu slavlju. Naj bi se slovenski pevci polnoštevilno odzvali vabilu hrvatskih bratov!

Obsojena iridenta. Na plesu „Lege“ v Poreču so Lahoni počeli čudne stvari s cesarjevo podobo. Sedaj so obsojeni radi veleizdaje trije Lahi na 13 mesecev, 1 pa na 6 mesecev zapora.

Letošnje vojaške vaje bodo v Postojini. Divizijske vaje bodo okoli Ljubljane. Veliki manever bode okoli Postojne.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani so se zadnji čas oglasile štajarske občine: Št. Andrej, Škale, Gomilsko, Viče, Št. Benedikt, Pleterje, Artiče, Sromlje, Iljaševce, Jastrebec, Kog, Vitanj, Vodranci.

Friderik Brandstätter, ki je kot dež. in drž. poslanec v letih 1867 do 1875 igral na Štajarskem veliko ulogo v boju proti Slovincem, se je v torek na Dunaju kot 69letni ohromeli starček v bedi obesil. Njegovi protislovenski gonji je svoj čas naredilo konec sodišče, ki ga je radi goljufije zaprlo.

Obupen klic od meje. „Domovina“ naznanja, da so štajarski Slovinci na meji pred kratkim izgubili zopet dva krajna šolska sveta, in sedaj vsled nemškega dež. šol. nadzornika izgube še slovensko šolo v Št. Ilju.

Centralni kolodvor v Ljubljani. V obč. svetu ljubljanskem je bila sprejeta resolucija za centralni kolodvor, ki bi stal na mestu sedanjega državnega kolodvora. Proga južne železnice bi se preložila za novo topničarško vojašnico. Po Dunajski cesti bi bil prostor do centralnega kolodvora določen za osebni promet, po nasprotni strani pa za tovorni promet.

Kje je petijot? Na kmetijskem kemijskem poskuševališču v Ljubljani se je lani dognalo, da je 60 % poslanih vin bilo ponarejenih. Poskušnje niso bile iz konsumov, kar so jih poslala sodišča, so pokazale vse — petijot.

S petrolejsko svetilko se je na svojem stanovanju, cesta na Južni kolodvor števil. 12, polil 80letni baron Schweiger. Težko opečenega so prepeljali v bolnico.

Tiskovno pravdo bode imel pred mari-borsko poroto ptujski nemški učitelj Frisch kot urednik „Pettauer Zeitung“. Ta urednik je brat tistega Frischa, katerega si Nemci žele, da bi Linhartu pomagal nadzorovati slovenske ljudske šole na Štajarskem. Toži ga odvetnik dr. Ant. Brumen v Ptuj.

Na smrt je bil v četrtek obsojen pred mari-borskimi porotniki 20letni sodarski učenec France Loparnik iz Čezanjevc, ki je do smrti pobil posestnika Jakoba Šoštarica in mu s prijateljem 19letnim kajzarjevim sinom Jožefom Lasičem iz Mehotnjaka oropal 5 gld. Lasič je dobil 10 let težke ječe.

Občina Vuzenica se ne razdeli. Sklepa štajarskega deželnega zbora, naj bi se razdelila občina Vuzenica v nemško trško in slovensko okoliško občino, ni cesar potrdil. Nemškutarje je to neprijetno zadelo.

„**Stara Kranjska**“. Izdal in založil K. Grefe, akad. slikar. Vsem prijateljem domače zgodovine in umetnosti priporočamo to lepo delo, ki nam predstavlja v sliki in z besedo krasne cerkve in gradove in sploh najimenoitnejše zgradbe naše domovine. Slike, katere je izvršil g. Grefe, so velike in fine, njih opis (Radicev) je temeljit. Prvi letnik bo obsegal 6 zvezkov in stane 9 K. Naroča se pri g. P. pl. Radicsu v Ljubljani, Igriške ulice št. 2.

Darovi. Posojilnica v Št. Janžu v Rožni dolini je poslala 40 K za „Našo stražo“ in 40 K za družbo „sv. Cirila in Metoda“.

Najnovejše vesti.

Županu v Šiški g. Kauscheggu je občinski odbor izrazil nezaupnico. Župan je hotel Šiško obstražiti z štirimi policaji. Policijski komisar v Šiški bi postal dosedanji občinski tajnik Kržišnik.

K okrajnemu glavarstvu v Kranj pride kot okrajni komisar baron Schönberger.

„**Zavod sv. Nikolaja v Trstu**“ ima redni občni zbor v nedeljo, 25. marca 1900., ob 5. uri popoldne v prostorih „Tržaškega podpornega in bralnega društva“, Via Stadion št. 19. Po občnem zboru je domača zabava.

Od domačega pešpolka desertiral je od 7. kompanije iz Ljubljane vojak Lužar. Govori se, da je desertiral, ker ni baje mogel več prenašati ljubeznivosti nadporočnika Žida Frauenfelda. Lužar je imel službo 24 ur, a je moral iti po službi takoj k vajam, ne da bi se mu bilo dovolilo pojesti vsaj nekoliko juhe. Od 1/2 2 do 6. ure zvečer je potem kompanija morala s puškami delati „schlag an“ in „ab“ ter „kniel nieder“. Vojaki so bili toliko izmučeni, da se jih je oglasilo 14 bolnih, 16 jih je pa prosilo za transferiranje. Odločno zahtevamo, da poklicani faktorji javnosti povedo resnico, ako je pa navedeno resnica, pa naj se odločno poseže v take razmere!

V italijanski zbornici se dela zaradi obstrukcije nov opravljenik; opozicija je divja.

Vojna v južni Afriki. Med angleško vlado in republiko Oranje se baje vrše mirovna pogajanja. Skozi Koroško se je peljalo na Trst 45 topov. Poslanec Lemisch je mislil, da so topovi za Angleže in je brzojavil ministerskemu predsedniku, da naj pošiljatev ustavi. „V Pretorijo gremo!“ čul se je ta teden zmagovalni klic Angležev, a so prišli baje samo v Priesko, ki pa je še znatno oddaljena od Pretorije. Včeraj ste prišli z bojišča dve radostni vesti. Na zahodni meji proti Lobatsi so naklestili Buri Angleže, ki so bežali, pri Bethuliji pa so Buri premagali generala Gatacre ter mu povzročili veliko izgubo. Mnogo Angležev so Buri ujeli. Na Irskem se ponavljajo velike demonstracije proti Angležem.

Razne stvari.

Nadvojvodina udova Stefanija se je v četrtek zjutraj poročila z grofom Lonyayem v Miramaru.

Živa v rakvi. V južnoitalijanskem kraju Lecce so operirali mlado ženo, ki je vsled tega navidezno umrla. Kakor je v Italiji, kjer se jim s pokopom mrliča silno mudi, že navada, je bilo določeno, da bode pokop že naslednjega dne. Deli so ženo v rakev ter jo prenesli v mrtvašnico. Zjutraj pa je prišel fotograf na grobišče, da bi umrlo žensko fotografiral. Ko so rakev odprli, ni ležala žena na hrbtu, nego postrani in pokazalo se je, da je ponoči oživila in se v rakvi zadušila. Grobar je pripovedal, da se mu je ponoči zdelo, da sliši klice „Na pomoč“, a da je mislil, da se mu sanja. V Italiji taki slučaji niso redki.

Bojkot proti cerkvi. Opavski občinski očetje so zagrizeni Nemci. Čeh Raska je bil te dni imenovan kapelanom pri farni cerkvi nemškega reda. Občinski svet opavski je takoj na to na predlog velikega Nemca Kudliča (!) sklenil, da se ne udeleži nobenih cerkvenih slavnostij, dokler se ne omeji češke besede božje in ne da zagotovila, da se bodo matrike pisale samo nemški. Prepovedalo se je tudi vsem učencem, da ne smejo ministrirati. Na ta sklep so opavski občinski možje tako ponosni, da so ga razbojnali po vseh časopisih.

Novce po pet kron izdajati so pričeli dne 15. marca skupno v Avstriji in na Ogerskem. V obeh državah polovicah bodejo nakovali te vrste novcev za 63 milijonov kron. Od teh spada na našo državno polovico 448 milijonov kron, torej 896 milijonov komadov novcev, na ogersko polovico pa 192 milijonov kron, torej 384 milijonov komadov.

Luchen norec. Po napadu Luchenija na predstojnika kaznilnice našel se je nekdo, ki

trdi, da Lucheni ni pri zdravi pameti. Dr. Torel trdi, da napad na vodjo kaznilnice znači njegov umstveni položaj.

Naučno ministerstvo se bavi s spremembo učnega načrta na gimnazijah. Na višjih razredih se bode razširil pouk zgodovine novejšega časa. Tudi pouk matematike dobi nekaj sprememb v smislu realnega učnega načrta. Zelo spremenile se bodo instrukcije. Učna snov se bode z učenci intenzivnejše razpravljala v šoli ter se bode omejilo domače delo.

Sebe in štiri hčere zastrupil je na Dunaju trgovec Lang, ker je stal pred konkurzom. On in jedna hčer sta takoj umrla, tri hčere so pa rešili.

Ponesrečen delavski vlak. Iz Kolonije poročajo, da je dne 15. t. m. skočil s tira vlak na neki progi, ki je privatna last. Dva delavca, ki sta prišla pod stroj, sta takoj umrla, trije delavci so umrli mejpotoma in pet drugih delavcev je bilo deloma težko, deloma lahko poškodovanih. Vzrok nezgode še ni znan in se je uvela preiskava.

Očeta naročil umoriti je posestnika Štefana Jakaba sin v Baranyarskem komitatu na Ogerskem. Za ta posel je dobil nekega viničarja, kateremu je obljubil 1200 glđ. in mu 100 glđ. dal na roko. Zaprl so tudi sinah umorjenega, ki je tudi viničarja nagovarjala k umoru, ker oče ni pustil sinu napraviti dolga na posestvo.

Sredstvo proti jetiki. Zadnja številka francoskega lista „Revue des Revues“ prinaša članek, glasom katerega sta doktorja Charles Richet in Hericourt iznašla sredstvo proti tuberkulozi in sicer v soku ali serumu, katerega treba iztisniti iz govejega mesa. Glasom nadaljnih vestij pa ta serum prav za prav ni lek proti tuberkulozi, ampak le krepko živilo za dotične bolnike.

Razstava v Parizu se otvori 15. aprila in zaključi dne 5. novembra. Francoska razpolaga za razstavo 130 milijonov frankov. Izmed stavb na razstavi bodo tri trajne: dve umetniški palači in most Aleksandra III. Vstopnina znašala bode do 10 ure dopoldne 2 franka, od 10. do 6 ure popoldne 1 frank in od 6 dalje 2 franka. Vhodi v razstavo so reprodukcije najimenitnejših svetovnih vrat: sv. vrata v Kremlo, solnčna vrata toledska, vrata zmage v Kairi, londonski St. Jaures Gate itd. Med najlepšimi predmeti razstave bode vodena palača z nešteti vilnimi kaskadami in vodopadi. Največja palača bode zgradba za elektriko, dolga bode 1275 korakov, široka 250 korakov in narejena bode vsa iz stekla. Eifflov stolp bodo prenovili in spojili z razstavo. Razsvetljen bode z osem tisoč električnimi svetilkami. Zelo zanimiva bode neopak hiša, kakor tudi največji sod na svetu. V njem bode lahko obedovalo do 100 ljudij. Ravno tako se bode nahajala na razstavi največja dvorana na svetu, imela bode porstora za 15.000 oseb. Razstavljen bode tudi daljnogled, ki 10.000 krat poveča vsak predmet. Videti bode na razstavi tudi vulkan, ki bode bruhal ogenj. Ruska vlada je izdala pet milijonov rubljev za svoj oddelek na razstavi. Posebno bode zastopana Sibirija.

GLASNIK.

Raj socijalnih demokratov.

Z mokraskimi barvami naslikal dr. I. Ž.

III.

Šola in vzgoja.

Ker hočejo soc. demokratje vso skrb za državljane izročiti državi kot svoji krušni materi, je naravno, da tudi vzgojo mladine izroče državi. Ne stariši, ne cerkev, ampak edino le država vzgajajo otroke. „Šola bodi javna in brezplačna, pouk za vse enak“. To je nauk, na katerega prisegajo vsi in povsod. In v tem nauku tiči precej resnice. Mi bi se mogli morda sprijazniti s to zahtevo, ko bi država priznala in tudi uveljavila v šoli prava, krščanska načela vzgoje. A temu ni tako, kakor se prepričamo. Dandanes morejo le premožnejši stariši pošiljati svoje otroke v srednje in višje šole ter jim odpirati pot do boljšega kruha. Otrok revnih starišev mora stradati in se boriti z raznimi

ovirami, ako hoče zlezti na boljše mesto v človeški družbi. Zato so zahteve soc. demokratov gledé šole jako vabljive za nižje, revne kroge. In moderna država je deloma že vpeljala prisilno šolo, a to velja samo za ljudske šole. Država ustanavlja ljudske šole, toda stroške prepušča deželam in občinam. Pravice si je država pridržala, a dolžnostij noče prevzeti. To je za dežele in občine jako težko breme, ker nimajo zadostnih sredstev za vedno naraščajoče potrebe. In v naši državi posebno mi Slovenci čutimo, da država meri z dvojno mero. Vsiljuje nam povsod nemščino, kakor da bi se edino le z nemščino mogli zveličati. Primanjkuje pa nam povsod tudi strokovnih šol za razna rokodelstva, obrt, trgovino in industrijo. V tem oziru smo res državljani tretje vrste. Pa vrnimo se k stvari.

Soc. demokratje torej zahtevajo, da država osnuj vse potrebne šole gori do vseučilišča in plačuj vse stroške za pouk, učila, hrano in stanovanje. Z drugimi besedami: Stariši nimajo z otroci nobene skrbi, pa tudi nobenih pravic do svojih otrok. Bebel tako-le piše o šoli: „Ko je otrok malo odrasel, pride v državni zavod, kjer najde vse, kar je otroku treba. V otroških vrtcih se otrok prične igrati učiti raznih vednostij in obrtnega dela. Duševno delo se vrsti s telesnimi vajami v telovadnici, v kopališču, na drsališču itd.“

Za otroke in stariše je koristno, ako so ločeni, trdi Bebel. On piše: „Naši nasprotniki naglašajo, da je za stariše jako prijetno, ako imajo otroke doma in jih sami vzgajajo. V resnici pa je to drugače. Koliko truda in skrbi provzroča starišem vzgoja enega otroka, to vedó stariši najbolje. Mati je vesela, če otrok gre v šolo in ima mir pred njim. Mnogi stariši pa tudi nimajo časa ali sposobnosti, da bi se ukvarjali z otroci.“

To je deloma res, toda malo je teh mater in očetov, ki bi z veseljem svojega otroka izročili tujim rokam za dolga leta. Še krava muče za svojim teletom, ko jej ga odvede mesar.

Dalje piše Bebel: „Vzgoja mora biti za oba spola enaka in skupna. Le kedar bi bila nujna potreba, ločita se spola... Tako družba vzgaja le čvrste člane, ki poznajo vse potrebe življenja... Vse napake sedanje mladine polagoma zginejo. Nepokorščina, razdivjanost, surovost, ki se kažejo na naših srednjih in višjih šolah, vse to se neha... Mladina nima nobenih idealov. Vsled tega mladina preži le za uživanjem, ki ima razne telesne in duševne slabe posledice. Kako pa more mladina biti drugačna v tem okuženem zraku? Surova požljivost brez mere in meje je edino, kar mladina vidi in se uči.“

Bebel ima prvič jako živo domišljijo, ko trdi, da bode človeška družba vzgajala same uzorne ljudi brez napak in strastij. On je pa tudi jako nedosleden. Sam ne priznava nobenih višjih idealov, taji Boga in neumrjčenost duše, a ob enem očita sedanji mladini — in to s pravico — da nima višjih idealov!

Nova šola bode sicer jako draga, a se bode tudi izplačevala. Donai pravi: „Države bodo mogle potem odpraviti drago armado, policijo, ječe in druge take naprave.“

V bodoči državi bodo itak sami angelji v človeški podobi, in vse to doseže državna šola brez vere na Boga. In vsi bodo enako učeni. Kravja dekla bode poznala vse zakone narave in kozji pastir bode razmišljal o Aristotelu in Darvinu. To so, kar zopet ponavljamo, prazne sanje. In vender so soc. demokratje o tem tako trdno prepričani, kakor da je dvakrat dve štiri.

Vsakdanja izkušnja nas uči, da dva otoka istih starišev nista enako nadarjena, enako marljiva. Toda soc. demokratje poznajo čudežno moč, s katero je mogoče zravhati ves svet. Zakaj ne osrečijo človeštva s tem svojim privilegijem? Tudi mi bi jim bili hvaležni. Sicer pa so soc. demokratje s časom sami uvideli, da ima vsak človek svojo bučo. Tako so v Erfurtu l. 1891. sklenili nov program, v katerem zahtevajo brezplačni pouk na višjih šolah le za tiste učence in učenke, ki imajo sposobnost za nadaljno izobražbo. Torej priznajo, da niso rojenice vsakemu enako naklonjene.

Vzgoja brez vere.

Sodimo, da našim čitateljem ni treba dokazovati potrebe in važnosti verske vzgoje. Cesar se Jakec uči, to Jaka zna. Najboljša dota, ki jo morejo stariši dati svojim otrokom, je dobra krščanska vzgoja. Plemenito srcé in pridne roké človeka živé. Brez božjih resnic, vsejanih in utrjenih v mlado srce, je človek na svetu kakor mornar na morju brez jadra in vesla. No, soc. demokratje so drugih mislij.

Vera je zasebna stvar! To je točka, ki se ponavlja v vseh programih soc. demokratov. „Izjavljamo, da je vera zasebna stvar in s tem ločimo cerkev od države. Splošna in enaka vzgoja po državi pa naravno loči tudi šolo od cerkve“. Tako se glasi sklep. Torej vzgoja mladine bodi brez tiste podlage, ki vzdržuje človeka na višji stopinji, ki mu oplemenjuje srce in kaže edino pravo pot do časne in večne sreče.

In da bi cerkev nikjer in nikoli ne dobila vzgoje v svoje roke, zato bodi šola izključno le državna stvar. Država pa ne sme dopustiti nobene verskega poduka. Stariši naj verujejo, kar jim drago, a otroci morajo biti vzgojeni brez vsake vere. Ker pa bi stariši vsaj večinoma zahtevali versko vzgojo, zato jim država iztrgaj otroke ter jih vzgajaj brez vere. To je posledica nauka, da je vera zasebna stvar. Lepa prostost to!

Delavske drobtine.

„Slovenski Narod“ je vrgel zopet nekaj strupa na naša kons. društva. Povod mu je dala pravda bivšega prodajalca Pirnata z ljubljanskim društvom. „Narod“ je zopet enkrat naplatil svoje vredne ovčice o nedostatkih knjigovodstva v kons. društvih. Na podlagi vknjiženih dokazov je bil Pirnat obsojen, povrniti društvu primankljaj, ki je nastal po njegovi krivdi pri omenjenem društvu. Celo zagovornik Pirnatov g. dr. Kušar je dal v tem oziru „Narodu“ popravek, kar nam je v zadostilo. „Narod“ se zaganja v delavsko kons. društvo, da bi isto spravil ob zaupanje, vedoč, da imajo tam reveži založene svoje groške. Toda to ga v njegovi ljubezni do delavcev ne moti v zabavljanju in lažeh. Ljubljanskim socijalnim demokratom čestitamo na takih zaveznikih.

Potresna posojila. Kmetovalcem in obrtnikom, ki so člani naše krš. soc. organizacije, se tem potom naznanja, da je delavsko tajništvo pripravljeno, delati prošnje za odpis, popust ali odlog plačevanja potresnega brezobrestnega posojila. Kdor ima torej tako državno posojilo in je član organizacije, naj se za prošnje oglasi v delavski pisarni, „Katoliški Dom“, vsaki dan od 8 — 1 ure dopoldne. Obrtnikom dajeta pojasnila tudi gg. Kregar in Fr. Breskvar.

Duhovne vaje za moške se prične v nedeljo zvečer v cerkvi Srca Jezusovega in trajajo do četrtega zjutraj. „Zvezin“ odbor priporoča vsem moškim članom, da se jih skupno vdeleže. V četrtek zjutraj ob 5. uri bode skupno sv. obhajilo. Radi duhovnih vaj od pade jutrišnja predstava „Delavskega gledališča“ in se priredi prihodnjo nedeljo po že naznanjenem vsporodu.

Slov. katol. delavsko društvo je priredilo v nedeljo 18. t. m. dva shoda. Prvega v društveni sobi, drugega pa pri D. M. v Polju. Z navdušenjem se je vsprejela vdanostna izjava sv. Očetu. Govorila sta gg. Moškerc in Urbar.

Poziv. Vsa ona cenjena bratska društva, do katerih se je obrnilo del. tajništvo s prošnjo, da preišlujejo in poročajo o ustanovitvi pravnega varstva v naši organizaciji, prav vljudno prosimo, da skoro kaj poročajo o tem tajništvu.

Javno predavanje. V sredo je v „Kat.D.“ predaval č. g. dr. Lampe o darvinizmu. Razvil je Darwinovo misel o početku življenja in razvoja posamnih vrst, dokazal pa tudi, da se darvinisti ne morejo prav nikjer opirati na dokaze o resnici svoje teorije. Malenkostne spremembe živalskih vrst se sicer vrše, toda se ne spreminjajo v druge vrste, marveč v pasme iste vrste. Boj za obstoj sicer tudi obstoja, toda ta ni mogel biti takoj iz početka, sicer bi se živalstvo ne množilo v toliki meri. Zagovorniki darvinizma, soc. demokratje, tudi trdijo, da ob pravi ureditvi družbe ta boj vsaj meč človeškim

rodom poneha. Torej nasprotujejo sami sebi! Dvorana „Kat. Doma“ je bila polna občinstva, ki je pazno sledilo zanimivemu razmotrivanju gospoda predavatelja. Želimo, da bi g. dr. Lampe še katerikrat nastopil in nadaljeval o tej stvari.

Pekovske zadeve. Pekovsko strokovno društvo imelo je 9. t. m. svoj shod, ki je bil polnoštevilno obiskan. Med drugimi točkami bil je tudi predlog tovariša Karliča enoglasno sprejet, da se društvo naroči na „Slovenski List“. Dne 15. t. m. imeli so tudi gg. mojstri svoj občni zbor. Za načelnika zadruge bil je g. Šrey soglasno izvoljen. Jako čudno je, da se o pekarski zadrugi nikdar ne izve v kakem listu. Druge zadruge delajo to drugače! Pri zadnjem občnem zboru smo videli, da nimamo mej gg. mojstri posebnega prijateljstva. Znano je, da imajo ljubljanski pekovski mojstri od Marije Terezije neki kapital založen, ki mora sedaj znati približno dvestotisoč kron in ki je naložen za onemogle peke. V resnici ga pa uživajo sami bogati mojstri. Prašamo pa tiste gg. mojstre: ali ni potrebno podati nobenega računa od tega kapitala? Na naš parkratni opomin izjavili so, da pomočnikom ni nič mar in da je dotični kapital samo za onemogle pekovske mojstre. Kje ste pa bili z vašo podporo, ko je umrl onemogel pekovski mojster, ki je vse svoje moči zapustil pri pekariji? Ko bi mi pomočniki ne bili svoje dolžnosti storili, še pokopan bi ne bil. Cesarica Marija Terezija tedaj, ko je oni kapital založila, ni mislila samo na Bončarje in take petičarje. Ker v življenju zgoraj omenjenemu mojstru niste ničesar dali, dajte vsaj sedaj njegovi zapuščeni udovi, ki ima kopico nepreskrbljenih otrok, da vsaj njej deloma zacelite njene bedne rane. Gospodje mojstri! Brivska zadruga je sklenila na svojem občnem zboru, napraviti prenočišče za potujoče pomočnike. Mi smo vas že pred dvema letoma na nekaj takega opomnili, pa še do danes se ni nikdo oglasil ter stavil kak tak predlog. Ali je pekovska zadruga samo za parado? Več pomočnikov.

Katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Trzinu je 19. t. m. slovesno praznovalo praznik sv. Jožefa, društvenega zaščitnika. Ob 4ih popoldne so se zbrali skoro vsi udje v društvenih prostorih. Od tu so odkorakali z društveno zastavo k 10 minut oddaljeni podružnici sv. Jožefa, ki stoji na prijaznem hričku nad Trzinom. Tu je imel društveni predsednik g. J. Nadrah kratek, jednat govor, v katerem je delavcem v vzgled postavil sv. Jožefa. Naslikal jim je tri čednosti, ki so prav posebno dičile tega svetnika, namreč njegovo deviško čistost, njegovo neomahljivo pokorščino do Boga in njegovih zapovedij in njegovo vstrajno delavnost. Pri zadnji točki se je nekaj dalj časa pomudil ter razkrival rane, katere je vsekali in jih še vedno bolj vsekava našemu narodu pogubni liberalizem. Kazal je razna sredstva, katerih se poslužujejo liberalci, pred vsem časopisja. Namen teh brezvestnih ljudij je jasen. Oni hočejo s svojimi podlimi, obrekovanja in lažmi polnimi predali umazanih, časopisnih cunj (a la „Slovenski Narod“) pripraviti duhovnike ob vso veljavo pred ljudmi. V to svrhu uporabljajo najnesramnejše pripomočke. Ako se jim bode to posrečilo, bodo polagoma tudi ljudstvu iztrgali iz srca to, kar mu je najdražje — sv. vero. Brez vere so pa — kakor uči skušnja — ljudje zmožni za vsako še tako nepošteno delo. Navduševal je zbrane delavce, naj se tem tesneje družijo in si pridobije še mnogo novih udov; pozivljaj jih je tudi, da naj delujejo in agitujejo med svojimi somišljeniki, da se kmalu ustanovi prepotrebna Marijina družba za moče. — Po končanem govoru je g. društveni podpredsednik J. Potokar imel pete litanije. Ko so še društveni pevci odpeli pesem sv. Jožefa in nekaj Marijinih pesmi, je bila končana cerkvena slovesnost. Na to smo se zopet zvrstili in odšli v društvene prostore, kjer so pevci pod vodstvom zaslužnega pevovalke in organista g. J. Pogačnika zapeli cesarsko himno; od tod smo se razšli. — Čuti je bila samo jedna sodba, da še ni nikoli tako slovesno praznovalo naše društvo god svojega zaščitnika.

Premogarska stavka in socialna demokracija. Delavci-premogarji so govorili v Moravski Ostravi, kjer so na velikanskem shodu zapodili in pretepali soc. dem. voditelje. Velikanska stavka čeških premogokopov je socialno demokracijo postavila v tisto luč, v kateri smo jo tudi mi vže večkrat kazali. Vsiljivi kakor podrepne muhe polastili so se soc. dem. vsaj na videz vodstva štrajka. Dunajska „Arbeiter Zeitung“ in z njo vse Marksove trombe so trobile z vso silo v svet, da socialna demokracija edina hoče delavcem dobro in jih edina podpira v hudem boju. Delavcem so socialni demokrati obljubovali dosego vsega, kar bodo zahtevali. S tem so jih pa vedoma zapeljali k nepotrebnemu prevelikim žrtvam. Socialni demokrati so dobro vedeli, da v parlamentu tega ne bodo dosegli, kar so obetali rudokopom. Med tem so pa prav pridno nabirali denar v podporo štrajka. Toda pokazalo se je, da so podpore dajali le onim, ki so bili v njihovi družbi, toda še tistim ne toliko, kolikor so nabrali. Kakor po navadi ob takih prilikah, mastila se je tudi ob tem štrajku kopa brezvestnih agitatorjev. Ako pomislimo še to, da so štrajkujoči premogarji dobivali podpore tudi od posestnikov premogovnikov v pruski Šleziji, potem si mislimo še marsikaj lažko. Delavci so sprevideli, da jih je socialna demokracija vodila le za nos, in da jim v boju ni nič pomagala. Brez agitatorjev judovske avantgarde bi bili delavci veliko manj žrtvovali za dosežni uspeh, kakor so morali tako žrtvovati. In to tudi vidijo. Zato obračajo socialnim demokratom hrbet in jih mečejo s shodov. Mi kršč. soc. sicer nismo tako kričali za štrajkovce, kot soc. demokrati, toda spremljali smo štrajk z velikim zanimanjem in željo, da zmagajo delavci. Po svojih močeh je tudi kršč. soc. stranka podpirala štrajkujoče premogarje, da si se ni stavila na čelo gibanju. Vsled tega pa stoji sedaj toliko vzvišeneja med trezno mislečimi poštenimi delavci. Kakor so spoznali štrajkujoči premogarji judovsko spekulativno smer socialne demokracije, tako bodo prišli do spoznanja še tudi drugi delavci in dali soc. demokraciji slovo. Tako, kakor v Moravski Ostravi, bode prišlo še tudi pri nas. Tudi našim premogarjem se bodo odprle oči, da bodo jasno videli „švindla“, ki ga vganja z njimi socialna demokracija. Bog daj, da bi se v korist delavcev to kmalo zgodilo! Kakor javljajo najnovejše vesti, je premogarska stavka po čeških krajih skoro končana.

Sprašan od raznih zdravnikov
priporočam se slavnemu občinstvu
za brezbolesto odstranjevanje
kurjih oces in slabih nohtov.
Operiram brez noža. — Vsaka nevarnost izključena.
Obiščem stranke tudi na domu.
Vencel Pexa, 13 (3—1)
operater kurjih oces.
Hrenove ulice št. 16., I. nadstropje.

Tinktura zoper kurja očesa
— gotovo najboljšo sredstvo —
za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd.
Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.
Dobiva se v 60 (57)
deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustk-a v Ljubljani.

Vzajemo podporno društvo
v Ljubljani 11 (2)
razpisuje službo
praktikanta.

Obrok za zglasitev je
do 25. marca t. l.
Plača za prvo leto je 720 K, pozneje se plača primerno zviša. Prošnjiki naj naznanijo, kdaj bi mogli nastopiti službo.

Polenovko,
dobro namočeno,
priporoča 9 (5—3)
Rudof Petrič
trgovina s specerijskim blagom.
VALVAZORJEV trg št. 5, nasproti Križanske cerkve.

Domača umetnost! Domača umetnost!
Podobarski in pozlatarski atelje
Andrej Rovšek
v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 22
v bihi gospé Wessner-jeve
se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izveševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.
10. (3) **Priznalno pismo:**
Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnjo župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten vtis in hvali svojega mojstra. Vsled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.
Z odličnim spoštovanjem Vam udani
Ajdovec, 20. okt. 1899. **Martin Poljak,** župnik

Slovensko vinogradniško društvo
priporoča slavnemu občinstvu in osobito gg. duhovnikom svojo bogato zalogo
doma prešanega dolenjca, potem **istrijanca in štajerca,** ter finega desertnega vina v steklenicah t. j. **ljutomeržana, bakarsko vodico, refoška in muškata.**
Vsa vina so pristna, znanstveno preiskana in zanesljivo pri sv. maši porabna.
Preiskovalna spričevala vsikdar na razpolago resnim kupcem.
Naroča se pod naslovom: 12 (3—2)
„Slovensko vinogradniško društvo“ v Ljubljani.